

lepega sena dobili in tudi drugi poljski pridelki posebno lepo kažejo: krompir, turšica, fižol in drugo; samo preobilni dež bi utegnil vinske trti in drugim poljskim rastlinam nekoliko škodovati. Ako nam Bog da zanaprej še ugodno vreme, tako bo letina pri nas izredno dobra.

Iz Zaloga pri Ljubljani (Hada toča) je pri nas vse potokla, 4 ure na široko in 6 ur na dolgo; 3. julija zjutraj ob 7. uri nas je napala tolika nevihta in toča je tako sula na gozde, vrte in njive, da smo mislili, da bo sodni dan. Strela je neko ženo ubila. Ljudje mnogo mislijo, da so vsem tem nesrečam mešniki krivi, ker bi jih bili lahko odvrnili, ko bi hotli. To je prav abotno! Naši mešniki vsak den molijo za ljudstvo in storijo tako svojo dolžnost, če pa Bog vselej ne usliši vseh prošenj svojih vernikov, temu je mnogo drugih znanih in neznanih vzrokov. — Nedavno je železniški voz povozil in usmrtil železniškega čuvaja Martina Kanduša. — Tudi pri nas so fantje in moževi tropama povzani k vojakom!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sklicovanje vojakov se urno vrši in sedaj prebivalstvo prvič čuti nasledke novih vojaških razmer, katere smo zaradi Prusov prisiljeni bili tudi pri nas uvesti. Žalosti in joka je veliko pri zapuščenih otrokih in ženah. Kajti sila kola lomi, ne moremo drugače. Avstrija nesme rok križem držati, kedar sosedu Turčiji med seboj delivajo. Novine poročajo, da je blizu Gradca moral k vojakom kmet z 5 hlapci, potem nek krčmar z natakarcem in hlapcem vred. Višji poveljnik za Bosno in Hercegovino bo imenovan feldzeugmeister baron Jožef Filipovič, rodom graničar, 60 let star. — Ministri, razun Stremajerja, pojdejo vsi na počitnice v razna kopaljšča. — Svitli cesar imajo sedaj perzijskega šaha ali kralja čez 5 let zopet kot gosta na Dunaju. Šah je 3 milijone v zlatu vzel potnine iz doma, do sedaj je potrošil 2 milijona. Prihodnji teden se vrne čez Rusijo domov. — Čehove so v Pragi sijajno pokopali svojega najslavnejšega slikarja: Jaroslava Čermaka — Česki rodoljubi skušajo zopet vse nasprotnike ustavoverstva zbrati na posvetovanje in sklicati zbor federalistov. — Na Dunaji so socialista Schwarzenberga obsodili na 1 leto težke ječe zaradi ščevanja k upor. — V Gradcu se je raznesla novica, da je ladija z vojaki regimenta Belgier na poti v Dalmacijo utonila, c. k. namestnik je razglasil, da novica ni res. — Vrli hrvaški list: Naša Sloga, ki v Trstu izhaja, je Slovane v Primorju vzdramil, da sedaj srenje zaporedom agovarjajo lahomom, ki hočejo Trst in Istrijo pod Italijo spraviti, ter svitlemu cesarju določiljajo pisma udanosti in zvestobe. Grdi lahoni so pa v Trstu rodbinam doposlali tiskanih listov, v katerih ljudi ščuejajo, naj ne pojdejo k vojakom, ampak

naj tihotapno zbežijo na Italijansko. — Po Ogerskem imajo sedaj hudo volilno prasko, vse se pripravlja na srdit boj; novi ogerski zbor se pa snide 17. okt. V Požunski županiji je toliko hudobnih požarov, da so morali oklicati naglo sodbo (Standrecht). Hrvatski zbor sedaj zboruje v Zagrebu; Hrvati se jako veselijo, da pojde avstrijska vojna v Bosno in Hercegovino. V Zagrebu so te dni delali krasen vodotok, ki bo dobre vode v mesto spravljaj. Nek graničar je turško mejo prekoračil, pa je bil od Turkov ubit. — Kakor je našim bralcem znano, ne smemo ničesar poročati o gibanju naše vojske. Zato naj potrpijo; kmalu bo temu konec; v kratkih dnevih se bo pokazalo ali se bodo Turki v Bosni nam v bran postavili ali ne, in kaj bo zavratna in potuhnjena Italija v tem slučaju storila.

Vnanje države. Italijanska vlada se res proti nam že močno sumljivo obnaša, po celi Italiji razsajajo in psujejo na Avstrijo, tirjajo Trst, Gorico in Trident; vse mostove in soteske proti naši meji spodkopavajo in vlagajo smodnika in dinamita, trdnjave pa obdajajo z novimi šancami in kanoni. Celó se nam je bati vojske z Italijo, kedar naše čete prekoračijo turško mejo. In kaj in kdo utegne še pristopiti, kdo vé? — Francozi še nimajo dosti z svečanostmi, še 3 hočejo obhajati. Na svoje ministre so se pa začeli hudovati, ker se laskajo Bismarku in celemu svetu, jih beseda pa vendar nič ne zda pri imenitnem reševanju turških homatij. Posebno razburila je pa ne samo Francoze, ampak ves svet, novica, da so Angleži z turškim sultanom sklenoli zavezo, po kateri Angleži obljubijo Turkom braniti dežele v Aziji proti Rusom in vsakemu sovražniku, sultan pa prepusti za to dobroto Angležem lepi otok Ciper, ki meri 170 □ milj in šteje 135.000 ljudi. To je za Angleže res mastna pečenka, kojo jim vsi zavidajo, Rusi se pa smejiijo, ker bodo sedaj tudi sami še kaj več lahko tirjali. Najbolj se jezita Francoz in Italijan. Zviti Bismark je za Nemčijo pridobil od Marokanskega cesarstva lepo morskó pristanišče Adjerud v Afriki. — Ruska vlada neusmiljeno ravna z katoličani, ki so v Kališu ošabne jude pretepali; katoličani morajo silno odškodnino judom plačati. V severni Ameriki so se tlačeni Indijanci zoper evropske naselnike vzdignili in sedaj divja ondi strašen boj. — Brazilijanski škof Vital, zaradi horbe zoper freimaurore 2 leti zaprt a potem izpuščen, je v Parizu umrl 34 let star.

Turške homatije. Kongres v Berlinu je dnes svojo delo skončal in v soboto bo vse podpisano, če mu nova zveza Angležev z turškim sultanom neprilik ne naredi. Po tej zvezi si prilastujejo Angleži prokroviteljstvo in jerobstvo nad vsemi turškimi deželami v Aziji, za turške dežele v Evropi ne marajo. Zato pa Turki že sami pravijo, da je Evropa za nje zgubljena. Grki, kateri so roke križem držali, pa imajo sedaj tudi prazne roke; kongres jim je rekel, če hočejo kaj dobiti, naj se

z Turkom pogajajo; Turk si pa ne bo dal lahko kaj izpuliti. Ruska vojska bo kmalu zasela Šumlo, Varno in Batum; večina se bo pa vrnila domov, če pride do pravega miru. Zastran Bosne in Hercegovine pravijo Turki, da se bočejo Avstrijancem umakniti; vendar je tudi slišati, da hočejo naše vojake globoko v deželo zvabiti, da bo jih potem Osman-paša z 60.000 Turki laglje od vseh strani napadal in stiskal; orožani so Turki vsakako dobro. V Kandiji bil je zopet boj, od 5000 Turkov je palo 500. Pokrajinsko mesto Kotur v Aziji moral je sultan prepušiti perzijskemu šahu; dogovorjeno vojno odškodnino pa mora Rusom plačati!

Za poduk in kratek čas.

Bosna.

III. Lepa in bogata mesta so čast, ponos in veselje vsakej deželi. Tudi Bosna je takih nekdanj mnogo imela, toda pod turškim jarmom so vsa več ali menj propala. Najiminitna sedaj so: Bihač, Banjaluka, Travnik, Tuzla, Zvornik in Serajevo, ki je glavno mesto cele Bosne. Turki mu pravijo: Bosna-Seraj. Ob zgornjem toku reke Bosne, kder v njo Milinčica teče, med dvema prijaznima gričema na krasni planoti pozidano je Serajevo. Turški-vali t. j. sultanov namestnik, v njem stoluje, potem eden mufti t. j. mohamedanski duhoven, in eden pravoslavni nadškof, ki pa je večjidel rodom Grk, ki srbski nikoli niti besedice ne razumeva. Pošilja jih carigradski razkolniški grški patrijarh in od nekdanj petoliznik turškim sultanom. Zato pa tudi same take škofe in nadškofe nastavlja, ki z Turkom drže in turško gospodstvo nad Slovani podpirajo. V Serajevu steka 6 velikih cest skupaj in je torej ovo mesto prav središče vsej bosenskej kupčiji. Nahaja se ondi tudi mnogo fabrik, kder se izdeluje orožje, sukno in usnje. Nekdanj je Serajevo štele 100.000 prebivalcev, sedaj jih je kakih 60.000, kar nam razvidno kaže veliki propad mesta pod turško vlado. Vkljub temu pa spada Serajevo še k največjim, najlepšim in najbogatejšim mestom cele Turčije. Stari grad stoji na 200 črevljev visokej skali, je precej velik in ima 12 stolpov, kder so kanoni nasajeni. Na bližnji „Gorici“ je Mahmud-paša l. 1832 zgradil velike in močne šance, da bi mesto strahoval. Po njegovem odhodu so pa prebivalci hitro nasrtnoli na šance in jih popolnem razdjali.

Serajevo je torej glavno mesto, središče turške moči v Bosni. Kdor to deželo obsesti hoče, ta se mora Serajeva polastiti. Naši avstrijanski vojaki bodo torej najprvle poskušali tje prodreti, hitrej, ko mogoče. Od avstrijske meje pelje več cest v Serajevo, in ena je že slavnemu princu Eugeniu služila kot bojna steza. Ta slavni vojvodja je namreč 14. oktobra l. 1697, tedaj

pred 181. leti, v Brodu ob Savi v Slavoniji zbral 2500 pešcev, 4000 konjenikov in četo minerjev in kanonirjev. Celo na tihem prekorači Savo, mahne v Derwent in potem dalje naprej po Bosniški dolini nad Doboj in Maglaj naravnost pred glavno mesto, kder je že 22. oktobra obhajal slavni vhod. Turške čete so bile povsod naglo napadene in razpršene, Doboj in Maglaj bila sta v naskoku vzeta. Princ Eugen je torej v 9 dnevih po slabi cesti 29 milj daleč prodril in se glavnega mesta jako hitro polastil. Dendenešnji je ova cesta iz Broda do Serajeva mnogo boljša; bosenski vozač potrebuje $\frac{1}{3}$ četrti den, jezdec jo pa predirja v 30 urah. Ta cesta je najkrajša in slovi zarad bojne sreče princa Eugenija. Druga cesta gre od Save pri mestiču Novem v Banjoluko, potem v Travnik, se pridruži v Dubravi cesti iz Broda in drži potem dalje v Serajevo. Kraj te ceste je načrtana bosenska železnica, ki je pa samo od Novoga do Banjeluke dodelana; vsa pot je 39 milj dolga. Iz Dalmacije peljate tudi 2 večji cesti v Bosno. Prva gre iz Šibeneka v Knin, od ondot na mejo pri Lapacu, od koder je v Serajevo še celih 32 milj; druga pa drži od Špljeta v Sinj do meje, in odtod nad Livno v Travnik in Serajevo 29 milj daleč. Še ena, in sicer tretja cesta, veže Dalmacijo z glavnim mestom Bosne, vendar ta gre najprej skoz Hercegovino in je od avstrijske meje v Metkoviču, držeča mimo Mostarja in Konjice do Serajeva, 24 milj dolga; je torej že zato velevažna, ker je med vsemi najkrajša in še najboljše nadelana. Turki so jo lani in predlanjskim mnogo rabili. To so pglavitne ceste, po katerih se bodo naši vojaki morali pomikati, če bodo hotli vso Bosno zasesti in Serajeva se brž polastiti. Ali bo to lahko delo, ali pa bo krvavega boja treba, to se bo kmalu pokazalo. Na vsak način bo pa treba precej vojšakov, da bodo razne razbojnike potrebili, hajduke polovili, vstaše pomirili, mohamedanske bege razorožali in sploh red uvedli in mir zagotovili, kakoršen je po naših omikanih, evropejskih mislih potreben, da si nesrečna Bosna opomore in jeno prebivalstvo. Mnogo težkoč bodo delali mohamedanski begi in pa do sedaj jim podložna, „raja“ t. j. kmetско ljudstvo. To bo hotlo zemljišča imeti v last, prvi pa bodo zahtevali odškodnine. Bržčas bo ondi prišlo do rešitve, kakoršna je pri nas prejšnjemu podložništvu naših kmetov pod grajščaki konec storila. (Dalje prihodnjič.)

Smešničar. 28. Sodnik vpraša zatoženega kmeta: obdolženi ste, ka ste župana za osla imeli, kaj rečete na to? Kmet: jaz nič ne rečem, naj govori župan! Župan: res, on mi je rekel, da sem osel, tu so priče. Prva priča reče: bilo nas je več skupaj v krčmi in zatoženec je res rekel: eden izmed vas je osel, toda besede: župan ni izrekel. Druga priča je rekla ravno tako. Sedaj povzame župan besedo in reče: Prav, ali